

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**REKA BENTUK CORAK GEOMETRI ISLAM PADA SENI BINA MASJID
NEGERI DI SEMENANJUNG MALAYSIA**

NORLIS BINTI ISMAIL

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**TESIS DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH SARJANA SENI (PENGAJIAN KOMUNIKASI VISUAL)
(MOD PENYELIDIKAN)**

**FAKULTI SENI, KOMPUTERAN DAN INDUSTRI KREATIF UNIVERSITI
PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2017

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

ABSTRAK

Pengaruh Islam telah memainkan peranan yang besar dalam pembentukan seni visual Islam di Malaysia. Beberapa elemen seni visual ini telah direka bentuk bagi menepati unsur-unsur kesenian Islam. Melalui seni bina masjid, terdapat tiga entiti utama kesenian Islam yang ditonjolkan iaitu seni khat, Arabesque dan Corak Geometri. Setiap entiti tersebut mempunyai kekuatannya yang tersendiri. Kajian ini berkaitan dengan penggunaan corak geometri Islam yang terdapat pada masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia. Masjid adalah lambang bagi agama Islam manakala mihrab, mimbar, menara dan kubah adalah antara empat ciri utama yang perlu ada pada setiap masjid. Tujuan laporan penyelidikan yang dilakukan ke atas sebelas buah masjid-masjid negeri, adalah untuk mengenal pasti, menganalisis dan mengkaji proses penghasilan reka bentuk corak geometri Islam berasaskan teori Gestalt, konsep Haqiqah dan Ihsan. Reka bentuk kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif dan data dikumpul melalui pendekatan pemerhatian, temu bual dan foto visual di lapangan. Dapatan kajian mendapati reka bentuk corak geometri Islam bagi setiap masjid-masjid negeri di Malaysia adalah berbeza antara satu sama lain. Hal ini kerana beberapa buah masjid di Semenanjung Malaysia tidak menekankan elemen seni bina Islam di dalam pembinaan masjid. Berdasarkan dapatan data yang diperolehi hanya sembilan masjid negeri yang menggunakan corak geometri Islam pada kubah, mimbar, menara dan mihrab. Sebelas corak geometri yang telah dikenal pasti terdiri daripada corak geometri segi empat sama, perulangan 2x segi empat tepat, perulangan segi empat '*rhombus*', perulangan 2x segi empat sama/oktagon, perulangan 2x segi empat sama/oktagon ($2 \times 4 = 8$), heksagon dan segi empat '*kite*', dan perulangan 2x segi enam/heksagon ($2 \times 6 = 12$), segitiga '*triangle*' dan *dektagon*. Hasil kajian juga mendapati kebanyakan responden yang di temu bual kurang memahami reka bentuk corak geometri Islam. Secara keseluruhannya, hasil kajian menunjukkan bahawa reka bentuk corak geometri Islam pada seni bina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia masih lagi boleh dikembangkan dan diaplikasikan serta bahan kajian ini dapat menjadi panduan dan rujukan kepada masyarakat.

ISLAMIC GEOMETRIC PATTERN DESIGN OF STATE MOSQUE IN PENINSULAR MALAYSIA

Islamic influence has played a major role in the formation of the visual arts of Islam in Malaysia. Some elements of visual art have been designed to meet the elements of Islamic art. Through the architecture of the mosque, there are three entities of Islamic art that highlighted which is calligraphy, Arabesque and geometric pattern. Each entity has its own strength. The study relates to the use of Islamic geometric patterns found in mosques in Peninsular Malaysia. The mosque is a symbol of Islamic identity while mihrab, pulpit, minaret and dome are four key characteristics that exist in every mosque. The aim of the research on the 11 state mosques in Peninsular Malaysia is to identify, analyze and review the manufacturing process design geometric patterns of Islamic using Gestalt Theory and Concept of Haqiqah and Ihsan. The design of this study used a qualitative approach and data collected through observation, interview and visual photo during field work session. Results showed that the design of geometric patterns of Islamic mosques for each state in Malaysia is different. This is because some state mosques in Peninsular Malaysia do not emphasize the element of Islamic architecture in the construction of the mosque. According to findings of the data obtained only nine states of mosque using Islamic geometric pattern on the dome, pulpit, minaret and mihrab. Eleven geometric patterns have been identified consisting of geometric patterns square, looping 2x rectangular, looping rectangle 'rhombus', looping 2x square/octagonal, looping 2x square/octagonal ($2 \times 4 = 8$), hexagon and square 'kite', and looping 2x hexagon/hexagon ($2 \times 6 = 12$), triangle and decagon. The study also found that most respondents in interviews less understand, especially in Islamic geometric design. In conclusion, the results show that the design of geometric patterns in Islamic architecture of state mosques in Peninsular Malaysia can be developed and applied, by this study it can be as a guideline and a reference to the public.

KANDUNGAN

Muka surat

PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI RAJAH	xi
SENARAI LAMPIRAN	xvii

BAB 1 PENDAHULUAN

1.1	Pengenalan	1
1.2	Pernyataan Masalah	3
1.3	Tujuan Kajian	4
1.4	Objektif Kajian	5

1.5	Persoalan Kajian	5
1.6	Kerangka Teorites Kajian	6
1.7	Kepentingan Kajian	7
1.8	Batasan Kajian	8
1.9	Skop Kajian	9
1.10	Takrif Istilah	10
1.11	Kesimpulan	13

BAB 2 TINJAUAN LITERATUR

2.1	Pengenalan	15
2.2	Kesenian Islam	16
2.3	Teori Gestalt, Konsep Haqiqah dan Ihsan	18
2.3.1	Teori Gestalt	18
2.3.2	Konsep Haqiqah dan Ihsan	19
2.4	Rekabentuk Geometri	27
2.5	Kepentingan dan Keunikan Masjid	47
2.6	Masjid-masjid Terawal Di Dunia	51
2.7	Elemen Yang Terdapat Pada Masjid	56
2.7.1	Latar Belakang Mihrab	57
2.7.2	Kepentingan Mimbar	58
2.7.3	Latar Belakang Menara	60
2.7.4	Reka Bentuk Kubah (Qubba/Cupola)	62
2.8	Kajian-Kajian Lepas	63

2.8.1	Kajian Lepas Berkaitan Rekabentuk Geometri Islam	63
2.8.2	Kajian Lepas Berkaitan Seni Islam Pada Masjid	65
2.9	Kesimpulan	67

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.1	Pengenalan	68
3.2	Pendekatan Kajian	69
3.3	Rekabentuk Kajian	70
3.4	Prosedur Kajian	71
3.4.1	Fasa Satu	72
3.4.2	Fasa Kedua	72
3.4.3	Fasa Ketiga	72
3.4.4	Fasa Keempat	73
3.4.5	Fasa Kelima	73
3.5	Sampel Kajian	73
3.6	Tempat Kajian	74
3.7	Instrumen Kajian	75
3.7.1	Pemerhatian	76
3.7.2	Foto Visual	84
3.7.3	Temu Bual	84
3.8	Teknik Pengumpulan Data	86

3.9	Keboleh percayaan Data	88
3.10	Jangka Masa Kajian (Jadual Kerja)	88
3.11	Kesimpulan	89

BAB 4 DAPATAN KAJIAN

4.1	Pengenalan	90
4.2	Latar belakang Sampel Kajian	91
4.3	Dapatan Kajian	105
4.3.1	Mengenalpasti reka bentuk corak geometri Islam dalam seni bina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia	106
4.3.2	Dapatan Data Pemerhatian	107
4.3.3	Rumusan Dapatan Pemerhatian	136
4.3.4	Dapatan Data Temubual	138
4.3.5	Rumusan Data Temubual	142
4.3.6	Dapatan Data Foto Visual	143
4.3.7	Rumusan Data Foto Visual	151
4.3.8	Rumusan bagi mengenal pasti reka bentuk corak geometri Islam dalam seni bina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia	152
4.4	Menganalisis reka bentuk corak geometri Islam yang digunakan pada seni bina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia.	154
4.4.1	Persoalan Kajian - Apakah reka bentuk corak geometri Islam yang digunakan pada seni bina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia?	155

4.4.2	Dapatan Data Pemerhatian	155
4.4.3	Rumusan Dapatan Data Pemerhatian	163
4.4.4	Dapatan Data Foto Visual	164
4.5	Rumusan bagi Analisi Dapatan Data Foto Visual	174
4.6	Mengkaji Proses Penghasilan Reka Bentuk Corak Geometri Islam pada Seni bina Masjid-Masjid Negeri di Semenanjung Malaysia	175
4.7	Rumusan bagi mengkaji proses penghasilan reka bentuk geometri Islam pada seni bina masjid-masjid negeri di Semeanjung Malaysia	185

BAB 5

RUMUSAN, PERBINCANGAN DAN CADANGAN

5.1	Pengenalan	187
5.2	Ringkasan Kajian	188
5.3	Rumusan dan Penemuan Kajian	189
5.3.1	Mengenal pasti reka bentuk geometri Islam dalam senibina Masjid-Masjid negeri di semenanjung Malaysia.	191
5.3.2	Menganalisis rekabentuk corak geometri Islam yang digunakan pada senibina Masjid Negeri di Semenanjung Malaysia.	193
5.3.3	Mengkaji proses penghasilan rekabentuk corak geometri Islam pada senibina Masjid Negeri di Semenanjung Malaysia	194
5.4	Implikasi dapatan kajian	197
5.4.1	Aspek Teori dan Konsep	198

5.4.2	Dapatan Kajian	198
5.5	Cadangan Kajian Lanjutan	199
5.6	Penutup	200
RUJUKAN		201

SENARAI JADUAL**No Jadual****Muka Surat**

3.1 Rumusan pemerhatian masjid-masjid negeri 78

3.2 Jadual kerja kajian 89

4.13 Rumusan reka bentuk corak geometri Islam pada Masjid

Negeri di Semenanjung Malaysia (Temu Bual Imam dan
Pegawai Masjid)

139

SENARAI RAJAH

No Rajah

Muka Surat

1.1	Kerangka Teoritis kajian	6
1.2	Reka bentuk geometri segi dua belas dan Segi sepuluh yang terdapat di masjid Al-Taqwa, Selangor dan masjid Sultan Ismail Petra, Kelantan	11
2.1	Keserupaan pada rupa yang sama tetapi saiz yang berbeza	19
2.2	Keserupaan pada susunan rekabentuk yang sama tetapi rupa yang berbeza	20
2.3	Keserupaan pada rupa yang sama tetapi perletakkan yang Berbeza	20
2.4	Rajah segi empat sama yang disusun berbeza tetapi dilihat dalam kumpulan yang sama	20
2.5	Kubah masjid Zahir yang memfokuskan pada titik tengah iaitu Kalimah Allah	22
2.6	Kubah masjid Sultan Salahuddin Shah Alam Selangor	23
2.7	Corak geometri Islam, Sumber: Eric Broug	25
2.8	Rekabentuk geometri di Alhambra, Granada, Sepanyol	26
2.9	Masjid Negara Kuala Lumpur	27

2.10	Rajah segi empat yang dihasilkan dari empat bulatan	30
2.11	Rajah kombinasi segi empat yang dihasilkan dari garisan Melintang dan bulatan	31
2.12	Corak geometri segi empat yang dihasilkan di Masjid Al Salih Tala'I Cairo, Mesir	31
2.13	Lakaran awal segi empat yang membentuk motif segi empat	32
2.14	Corak geometri segi empat yang dihasilkan di masjid Cordoba, Sepanyol	32
2.15	Corak geometri dari lapan bahagian segi empat boleh dilihat di Cappella Sicily, Italy (Pengaruh Islam- motif yang di reka bentuk di Royal Chapel Kristian)	33
2.16	Corak geometri dari lapan bahagian segi empat boleh dilihat di Masjid Jamek, An-nur Labuan, Sabah	34
2.17	Corak Geometri dari lapan bahagian segi empat	34
2.18	Corak geometri dari enam belas bahagian segi empat	35
2.19	Segi enam (<i>hexagons</i>) yang dihasilkan dari enam bulatan	37
2.20	Segi enam (<i>hexagons</i>) memberikan 12 dan 24 bahagian yang sama	37
2.21	Segi enam (<i>hexagons</i>) dengan ulangan enam bahagian	38
2.22	Segi enam (<i>hexagons</i>) dengan ulangan enam bahagian	39
2.23	Segi enam (<i>hexagons</i>) dengan ulangan enam bahagian	40
2.24	Segi enam yang dihasilkan di Masjid Qarawiyyin, Fez, Morrocco	40
2.25	Reka bentuk sudut segi lapan (<i>octagons</i>) dengan ulangan Segi lapan	42
2.26	Reka bentuk sudut segi lapan (<i>octagons</i>) dengan ulangan Segi lapan	43
2.27	Corak geometri dari tiga ulangan segi empat atas dua belas Sempadan	45

2.28	Corak geometri dari dua ulangan segi enam (<i>hexagons</i>) dan Tiga segi empat atas dua belas sempadan (<i>polygon</i>)	46
2.29	Motif geometri dari empat ulangan segi tiga atas dua belas Sempadan	46
2.30	Ciri-ciri utama senibina Islam (Adibah 2005)	50
2.31	Masjid Quba gambaran pada tahun 1325 Hijrah	52
2.32	Masjid Quba (Jurnal Haji Mei 2014)	53
2.33	Masjid Nabawi (Abd Rahman 2012)	54
2.34	Masjidil Haram 1880 (Abu Nafis 2013)	55
2.35	Masjidil Haram Kini	56
3.1	Prosedur Pengumpulan Data	87
4.1	Elemen Pemerhatian	105
4.2	Prosedur pengumpulan data bagi persoalan kajian satu	107
4.3	Masjid-masjid Negeri di Semenanjung Malaysia	108
4.4	Masjid Sultan Abu Bakar sedang dalam proses pengubahsuaian	119
4.5	Masjid Negara Kuala Lumpur	144
4.6	Masjid Sultan Salahuddin Shah Alam, Selangor	144
4.7	Masjid Negeri Sembilan	145
4.8	Masjid Al-Azim Melaka	146
4.9	Masjid Sultan Idris Shah II	147
4.10	Masjid Zahir Kedah	148
4.11	Masjid Negeri Perlis	149
4.12	Masjid Sultan Ahmad Pahang	150

4.13	Masjid Negeri Zainal Abidin	151
4.14	Prosedur pengumpulan data bagi persoalan kajian dua	155
4.15	Corak peri;nagan segi empat sama ini terdapat pada Kubah Masjid Negara dan pada mirhab Masjid Sultan Ahmad Shah Kuantan, Pahang	156
4.16	Corak perulangan segi empat sama pada mimbar Masjid Zahir, Kedah	157
4.17	Corak perulangan 2x segi empat tepat pada mimbar Masjid Zahir	157
4.18	Corak Geometri Perulangan Segi Empat ' <i>Rhombus</i> '	158
4.19	Corak Geometri Perulangan 2x Segi Empat Sama/Oktagon	159
4.20	Corak geometri ini adalah gabungan dari bentuk-bentuk ' <i>Oktagon</i> , <i>heksagon</i> dan <i>kite</i> '	160
4.21	Corak geometri ini adalah gabungan dari bentuk ' <i>Oktagon</i> Dan segi empat <i>kite</i> , <i>Mihrab</i> Masjid Sultan Ahmad Shah	160
4.22	Corak geometri menara Masjid Wilayah Putrajaya	160
4.23	Corak geometri gabungan dari bentuk-bentuk ' <i>Heksagon</i> , Segi Tiga <i>triangle</i> , segi empat <i>rhombus</i> dan segi empat ' <i>kite</i> '	161
4.24	Corak geometri perulangan 2x segi lima/Heksagon ($2 \times 5 = 10$)	161
4.25	Corak geometri ini adalah gabungan dari bentuk-bentuk Heksagon, kite dan segi 12	162
4.26	Corak-corak geometri Islam pada setiap Masjid Negeri di Semenanjung Malaysia	163
4.27	Corak Geometri Segi Empat Sama	165
4.28	Reka bentuk Geometri perulangan 2x Segi Empat Tepat	166
4.29	Reka bentuk Geometri Islam Perulangan Segi Empat (<i>Rhombus</i>)	167
4.30	Reka bentuk Geometri Perulangan 2x Segi Empat Sama/Oktagon	169

4.31	Reka bentuk Geometri Perulangan 2x Segi Empat Sama/Heksagon	171
4.32	Reka bentuk Geometri Perulangan Heksgon, Segi tiga 'Triangle', dan segi empat 'Kite'	172
4.33	Corak Geometri Islam Perulangan 3x Segi tiga/Heksagon	172
4.34	Reka bentuk Geometri Perulangan 2x Segi enam/Heksagon (2x6=12)	174
4.35	Prosedur bagi persoalan kajian tiga	176
4.36	1,2,3,4 adalah proses menghasilkan reka bentuk corak geometri berpandukan unit ulangan segi empat atau $\sqrt{2}$	178
4.37	Rajah 1 hingga 7 adalah proses menghasilkan corak geometri berpandukan unit ulangan segi enam atau $\sqrt{3}$	180
4.38	Rajah 1 hingga 8 adalah proses menghasilkan corak geometri berpandukan unit ulangan Oktagon	181
4.39	Kombinasi corak geometri di antara dua rupa segi enam (Hexagons-polygon)	184

SENARAI LAMPIRAN**Lampiran****Muka Surat**

A	Masjid Negeri Di Semenanjung Malaysia	204
B	Kubah Bagi Masjid Negeri yang Mempunyai Reka Bentuk Geometri	211
C	Mihrab Masjid Negeri yang Mempunyai Reka Bentuk Geometri	216
D	Mimbar Masjid Negeri yang Mempunyai Reka Bentuk Geometri	220
E	Proses Reka Bentuk Corak Geometri Bagi Beberapa Buah Masjid Negeri Di Semenanjung Malaysia	225
F	Senarai Pegawai yang Bertugas	229
G	Surat Kebenaran Menjalankan Kajian	231
H	Protokol Temubual	232
I	Matrik Pengumpulan Data	234

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Bagaimana hebatnya ilmu pengetahuan yang dicapai dan yang akan dicapai oleh manusia, namun ianya masih sedikit sekali dibandingkan dengan besar dan luasnya alam semesta yang masih belum banyak diketahui dan diterokai oleh manusia (Mohd Zamir, 2008). Manakala, kewujudan ilmu seni timbul hasil daripada fitrah manusia yang sukakan keindahan dan ianya menjadi ciri utama kesenian dari perspektif Islam. Konsep keindahan bererti rasa yang menggembirakan, menyenangkan, memuaskan dan dihargai tanpa melangkaui batas-batas syariat Islamiah (Kulaz, 2010).

Kajian yang dijalankan ini adalah untuk mengenal pasti, memahami reka bentuk geometri Islam yang di reka bentuk pada seni bina masjid-masjid negeri di semenanjung Malaysia. Salah satu ciri utama dalam seni bina Islam adalah keunikan dan keindahan dari sudut perletakkan rekabentuk geometri, khat dan *arabesques*.

Konsep reka bentuk geometri Islam membawa kepada kemahiran di dalam keintelektualan seni di mana geometri merupakan ilmu sains yang membuka laluan kepada salah satu gerbang keilmuan yang menjadi punca dan asas ilmu matematik (Ainun Jariah, 2006). Menurut beliau lagi ilmu-ilmu ini tidak ada pertalian dengan agama, menolak tidak menafikan pun tidak. Ia merupakan ilmu yang berdasarkan pembuktian (*burhan*) dalil dan bukti.

Hari ini, rekabentuk geometri Islam di aplikasikan secara universal ke atas logam, kayu, seramik, tekstil, permaidani, miniatur dan sebagai dekorasi atau hiasan dalaman senibina dengan kaedah yang dirumuskan dengan jelas serta menggabungkan sistem adaptasi komposisi yang membolehkan kepelbagaian variasi dan inovasi.

adalah tidak asing dalam kehidupan seharian. Ini kerana masjid merupakan satu institusi yang berperanan sebagai tempat untuk menjalankan ibadah solat dan tempat melakukan aktiviti sosial serta kemasyarakatan. Menurut Shaikh Ali (2003:3), perkataan masjid bermaksud tempat sujud iaitu tempat melaksanakan ibadah serta menyatakan pengabdian yang tulus ikhlas kepada Allah s.w.t sebagai tuhan yang satu-satunya layak disembah.

Senibina masjid secara amnya, boleh ditafsirkan sebagai reka bentuk senibina yang melambangkan sesuatu kebudayaan yang berasaskan agama Islam. Tetapi ia bukanlah dari hasil senibina sesuatu bandar atau tempat. Ia adalah hasil daripada berbagai tempat dan kebudayaan. Jika diteliti bangunan-bangunan yang didirikan oleh orang-orang Islam di seluruh dunia, hampir semua senibinanya mempunyai ciri-ciri

yang sama (Hamdan, 1992), terutamanya reka bentuk geometri. Oleh kerana itu, skop kajian bagi penyelidikan ini adalah berkisar hanya kepada proses mengenalpasti reka bentuk geometri Islam yang dibina secara teknikal pada reka bentuk dalaman masjid-masjid yang berada di Semenanjung Malaysia.

1.2 Pernyataan Masalah

Bagi umat Islam di Malaysia, perkataan masjid sentiasa dikaitkan dengan tempat melakukan ibadah solat sahaja. Namun, masjid sebenarnya juga berperanan sebagai tempat menjalankan aktiviti keagamaan, pendidikan serta kemasyarakatan. Institusi masjid telah lama wujud semenjak zaman Rasulullah s.a.w lagi dan telah menjadi formal di Madinah iaitu ketika baginda ke kota Madinah dalam peristiwa Hijrah.

Apabila kita merujuk kepada reka bentuk hiasan dalaman geometri Islam yang ada di dalam masjid, sering kali kita terfikir bagaimanakah proses menghasilkannya terjadi dan apakah yang tersirat disebalik setiap reka bentuk geometri tersebut? Kreativiti dalam menghasilkannya pula, merupakan pengolahan hasil reka bentuk geometri Islam, yang akan memberikan maksud tertentu dan berbeza sebagai mesej yang ingin disampaikan kepada pengunjung yang hadir di dalam masjid. Dalam masa yang sama didapati dari analisis awal ke lapangan hampir semua kakitangan masjid yang sempat ditemubual berhubung dengan kesenian Islam, amat kurang pengetahuannya untuk menerangkan dengan lebih jelas berkaitan dengan reka bentuk geometri Islam. Natijahnya, semakin sukar bagi para penggiat seni Islam,

penggunjung atau pelancong untuk mengetahui segala informasi berkaitan dengan seni Islam di Malaysia terutamanya reka bentuk geometri Islam.

Dalam kajian ini pengkaji ingin mengenalpasti akan penggunaan reka bentuk geometri Islam di setiap masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia iaitu dari sudut nilai-nilai estetikanya, susun aturnya dan elemen-elemen yang digunakan pada rekabentuk dan corak geometri. Dalam kajian ini juga, pengkaji akan mengenalpasti akan mesej yang hendak disampaikan kepada pengguna berpandukan kepada reka bentuk corak yang telah wujud sejak sekian lamanya di sekeliling hiasan luar dan dalaman masjid. Ini adalah kerana, reka bentuk geometri yang ada di setiap masjid bukanlah sekadar untuk dinikmati keindahannya atau dilihat semata-mata tetapi keindahan reka bentuk dan corak geometri perlu difahami dan di terokai. Hari ini corak geometri Islam pada masjid-masjid semakin bertambah begitu juga penggunaan khat seperti: khat Nasakh, Thuluth, Kufic, Riqa' dan *arabesque*.

1.3 Tujuan Kajian

Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti, menganalisis, serta mengenalpasti proses penghasilan reka bentuk dan corak geometri pada masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia.

1.4 Objektif Kajian

Secara keseluruhannya, kajian ini mempunyai tiga objektif utama seperti berikut:

1. Mengenalpasti reka bentuk dan corak geometri Islam dalam senibina masjid-masjid negeri di semenanjung Malaysia
2. Menganalisis rekabentuk corak geometri Islam yang digunakan pada senibina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia.
3. Mengenalpasti proses penghasilan reka bentuk corak geometri Islam di dalam masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia.

1.5 Persoalan Kajian

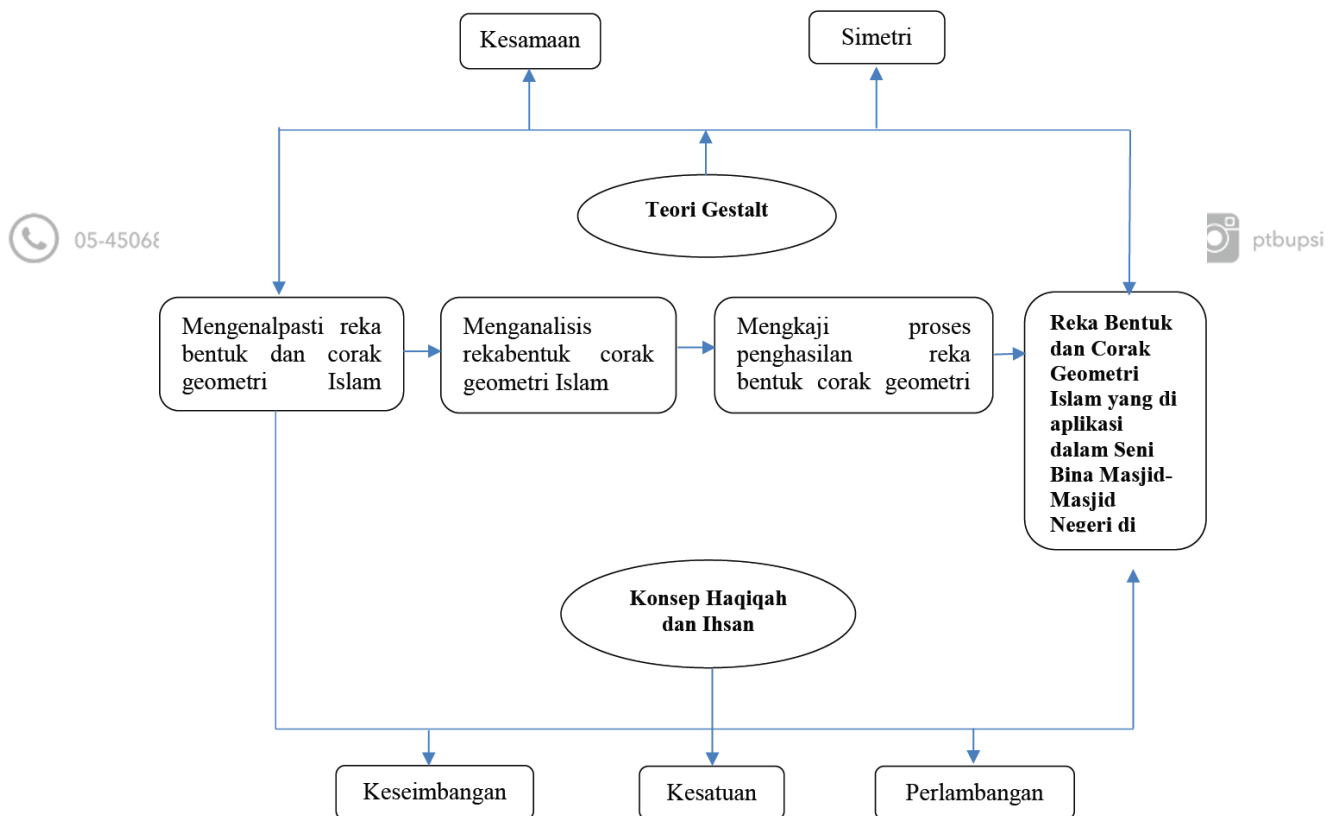
Untuk mencapai tiga objektif kajian yang telah ditetapkan ini, beberapa persoalan kajian dibina seperti berikut:

1. Apakah reka bentuk corak geometri Islam yang terdapat pada senibina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia.
2. Apakah reka bentuk corak geometri Islam yang digunakan pada senibina masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia.
3. Bagaimanakah proses penghasilan reka bentuk corak geometri Islam dihasilkan pada senibina masjid-masjid negeri di Malaysia di hasilkan.

1.6 Kerangka Teoretis Kajian

Kerangka teoretis kajian dapat dilihat dalam Rajah 1.1, ia dibina untuk memperoleh data bagi menjawab segala persoalan kajian. Teori yang digunakan dalam kajian ini adalah Teori Gestalt dan Konsep yang digunakan dalam kajian ini pula adalah konsep Haqiqah dan Ihsan, terdapat beberapa prinsipal yang terdapat dalam teori dan konsep yang dirangka, ini dapat membantu dalam pelaksanaan kajian ini.

Rajah 1.1. Kerangka Teoretis Kajian. Diubahsuai daripada Gestalt Teori dan Nakula.1990

1.7 Kepentingan Kajian

Hasil kajian ini dapat menunjukkan tentang bagaimana proses rekabentuk dan corak geometri Islam dihasilkan serta diaplikasikan di masjid-masjid negeri di Semenanjung Malaysia. Disamping itu, dengan penemuan dapatan data ini akan dapat menimbulkan rasa minat dan dalam masa yang sama memberikan input baru dalam kalangan pereka bentuk, sarjana, penyelidik, penggemar seni Islam dan para pelajar dalam meningkatkan lagi kesenian Islam di Malaysia terutama untuk generasi akan datang. Kajian ini juga penting kerana dijangka dapat membantu pihak Kementerian Pelajaran dalam mempertingkatkan pengajian tamadun atau pengajian Islam di sekolah. Selain itu kajian ini dapat membantu pihak sekolah memartabatkan budaya celik seni dalam reka bentuk Islam. Di mana, reka bentuk motif seperti geometri, *arabesque*, dan khat boleh dimasukkan dalam silibus sekolah menengah rendah dan sekolah agama harian, terutamanya dalam mata pelajaran seperti; Pendidikan Seni Visual, Lukisan Teknikal, Kemahiran Hidup, Pendidikan Islam, Sejarah, Sains dan Matematik. Walaubagaimanapun, pendedahan awal tentang proses penghasilan motif-motif tersebut perlu diterapkan kepada para pendidik sebelum ianya dapat diajar dan diaplikasikan kepada para pelajar di sekolah.

Secara keseluruhannya di dapati masih kurang penyelidikan yang dijalankan dalam bidang khususnya seni Islam di Malaysia. Ini menunjukkan bahawa bahan pengkajian dan penulisan ini sedikit sebanyak dapat membantu memberi gambaran secara lebih jelas berhubung peranan reka bentuk geometri Islam yang sedia ada.

